

Latweefchu Awises.

Nr. 43.

Zettortdeenâ 25. Oktoberi.

1862.

Awischu = sinnaâ.

Pianusemmê badda gads, jo labbiba nosalufe; tad nu Krohniâ suhta naudu un labbibu, arri kristigâs dwehseles famett naudu isfalkuschus pasargabt no pohsta. Darwa, kas Pianusemmê papillam tohp dedsinata un ar luggeem iswesta, wehl jo dahrgafa palikkufe; 1 muzza maksâ 8 1/2 rubku, gandrihs tikpat dauds kâ muzza rudsu!

Kreewusemmê ar jaunu semneeku likkumu eetaisichanu, ko scheligs Keisers tur semneekem 1861 gaddâ dahwinajis, eet us preekschu, jo wairak kâ 78 tuhft. semmes-rukku-grahmatas jawir farakstias; wairak kâ 2 milj. semneeki maksarenti, gandrihs 2 milj. semneeki faderrejuschi us klausibu un 388 tuhft. semneeki mahjas virkuschi, un ar Krohna paligu virkuschi 924 semneeki.

Grodnaâ gubernementi Kobirnaâ aprinki nilnais lohpu mehriâ plohfahs; tadeht aisleegts lohpus west pah scho weetu rohbeschahm. — Wilnaâ gubernementi arri wairâ ne teesa zaur karka-teefahm, jo meerigi palikkuschu.

Nihgas = Dinaburgas eisenbahne Septem-bera mehnesi wedduse 16 tuhft. 476 zilwekus un par to eenehmuse 21 tuhft. 122 rubk. un wedduse 571 tuhft. 752 pohdu prezjes un 198 lohpu un par wissu to eenehmuse 42 tuhft. 879 rubk. — tas irr 1 tuhft. 430 rubk. iflatrà deenâ (kas irr 335 rubk. iflatrà deenâ wairak kâ pehrnajâ gaddâ). No pirma Janwara lihds beidsamai Septem-bera deenai pawissam eenehmuse 410 tuhft. 786 rubk. Wan leela nauda, tomehr wehl wairak isdewuse un tadeht Krohniâ winnaâ weetâ jamakfa wissas intresses, kahdus 500 tuhft. rubk., ko schi eisenbahne ne spehjuse novelniht. —

Sawu flimmo laulatu draugu 12tâ Oktoberi pawaddidams us Wahzsemmi, brauzu lihds pa eisenbahni lihds Krihzburgai. Preezajohs, ka itt labbi un weegli eet, laut tik ahtri gan ne brauza (druf-

zin wairak kâ 4 juhdses par stundu) un rattôs nawtik mihksti pedderu sohpaâ, kâ Wahzsemme. Bet ne biju redsejis, ka eisenbahnes ratteem tikkai 4 ritteni un ne 6 ritteni; arri ne biju redsejis, ka zekmallâ ar farrogeem stahw feewischki un masas meite-nes par fargeem, kas uspasse un sweizina kamehr ratti garram skreen. Wahzsemme tik ween wi hri pee tam redsami. Zittadi stazionês wissu brangi, ahtri un reijneekem par patikschanu gohdigi isdarra. Brauzohht gaddijahs skreet garram diweem arrajeem, kas papuwê arre. Pahrbihjahs weena arraja firgâ un nehmahs skreet ar wissu arflu. Arrajs sauz: prr! prr! tur arflu stiprôs naggôs — bet firgâ jo traks, pagahsch wi hru garre semmi un nu tik sperdams sperr un skreen, kamehr wakkam tizzis no arkla un tik teescham us mahjahm. Ne sinnu woi nabbaga firgâ ne buhs maitajees. — Gaddijahs arri suns, kas reedams eisenbahnei lihds gribbeja skreet. Gahje kâ sakkis, bet purwi skreenohht zinni (zehrpi) ne eewehrojis, funnelim kahja peedausijahs — kritte pah galwu — gahje kâ rippa — palikke apstulbis pakkalâ. — Strihwera muishas stazionê 5zôs tai wakkarâ pah Daugawu puhrmannis bij atweddis prezzi, 2 leelas kistes un 1 maisu, un lizzis us eisenbahnes swarreem lai tuhda scho prezzi wedd lihds us Rosittehm. Puhrmannis bij tuhda nobrauzis atpaktak, bet us bikketi atlaihts schihdu saldats bij prezjes nodewejs. Swerroht prafta, kahda ta prezje, ka tik tohti smagga, — jo swehre 976 mahrzinu. Schihds fakka: dselles ammata leetas. Ne tizz — gribb taifht wakkâ — tê schihds aismuzzis. Nu attaisijuschu atrohn schaujamo pulweri — ir tai maisâ wairak nekâ 200 mahrzinas schaujama pulwera!! Zil wissi nu isbihjuschees. Nu schihdam pakkal un to dabbujuschu gan. Kahda breefmiga nelaimo gan buhtu warrejuse notift, kad rattôs buhtu pulweri eelikkuschu, kur ar uggumi stazionês ja-pee-cet, jeb kad brauzohht no maschines dsirksteles

weenumehr isfkreijocht, dſtelſtele kahda pulwera maifam buhtu uſkrittufe. Deewſ ſchehligi muhſ wiſſuſ bij paſargajiſ. Ohtrâ rihâ mannim atpak-kaſ brauzoht, faſeetu ſchihdu ar wakti eezehle eifenbahneſ rattôſ un Mihgâ nobraukufchi winnu jaw gaidija ſchandarmi, kaſ to nowedde zeetumâ — jo ar telegrawi tuhdat Mihgâ bij ſinnu laiduſchi. — Uſ zeſka jaw ſchiſ taſ allaſch gaddahſ.

Galantes Rehnineene no Wahzſemmes pah-nahſdama, gribbejuſe pahrzeltées pahz juhru, bet tanniſ deenâſ tahdaſ breeſmigâſ aukâſ plohfjuſcheeſ pee Galantes juhmallahm, ka ne dohmaht ne warrejuſe ar kuggi eet. Bij jagaida kahdaſ deenâſ. Wiſſâſ Galenderu ohſtâſ atnahſ ſinnaſ par leelu pulku fadauſitu un nogrimmuſchu kuggu un ohſtâſ fadraggatu kuggu pilnaſ. Arri Londonê auka til breeſmigi darbojuſeeſ, ka ſkurſteni un jumiſ ſaploſhiti un daudiſ zilweki eelâſ zur to fadauſiti un noſiſti tappuſchi.

Greeken maſâ walſti iſzehleeeſ atkal til negantſ dumpiſ, ka wehl ne warrejuſchi to ſawal-dihſ un Rehninſch Otto ar ſawu Rehnineeni aiſ-gahjuſchi uſ Korwuſ fallu, tad uſ Benedigu. Dum-pineeki pa tam zehluſchi zittu waldiſchanu, bet nu tur-pu ſteidiſahſ Galenderu un Sprantſchu lara-kuggi.

Italia. Ar Garibaldi eet ſlikti deefgan. No zeetuma to iſneffuſchi Spezziaſ piſſatâ, ka weſſe-ligaka weeta, bet kahja til ſlihta palikkuſe, ka ka eſſoht janogreeſch, lai ne nomirſt; tomehr ne-weenſ dakterſ ne eedrohfſchinajahſ kahju nogreeſt tadeht, ka Garibaldiſ waivſ ne eſſoht ſpehka deef-gan to pahrzeeſt. Nu aizina paſauleſ leelakuſ dak-teruſ, lai dohd labbu padohmu — bet ſakka, ka jaw par wehlu buhſchoht; jaw ſenn tâ bij jadarra.

Amerika. Wehrgu-walſtim kauſchanâſ pee Korintuſ 5 tuhſt. eſſoht krittufchi un Melleanſ pee Potamakâſ leeluppeſ tohſ ſpaida un 1000 ſirguſ un wiſſadaſ leetaſ tahm paehmiſ. Ken-tuſi kauſchanâſ 1 tuhſt. dſihwuſ ſanehmuſchi un zittuſ aiſdſinnuſchi. S—3.

Rehterburgâ pee Maſſawâſ wahrteem 23. Septemberi eenahza bohde, kur ſihkaſ leetaſ pahz-dohd, kahdaſ jaunſ zilwekſ 25 gadduſ wezz. ſtu-dentuſ mundeerina un luhdſa, lai bohduſ win-nam dohtu kahdu nuhju, ar ſo warretu tureeteſ

tahkaſ eedamſ; jo winnam uſnahloht wemfchana un wehdera ſahpeſ, ka beſ ſpehka palizziſ. Nuhju dabbujiſ iſgahja ahtrâ un opſehdahſ uſ eelaſ ſtab-ba luhgdamſ, lai bohduſ winnam dohtu glahſi peena; tad winnam labbaſ palikſchoht. Kad nu bohduſ winnam peena ne bija, tad ſweſchineekſ pehz brihtina uſzehlahſ, nokritta pee ſemmeſ un no-mirra. Utſaukta polizijaſ-teeſa labbatâ atradda grahmatâſ, no kurrahm iſrahdijahſ, ka ſweſchi-neekſ ſtudentſ, kaſ par dakteri mahzijaſ. Starp papihreem atradda arri apſteekſ ſihmi par 20 gra-nu ſehweku ſlahbuma preeſch ſchurku maitaſchanaſ. Ta leeta uſ iſmekleſchanu nodohſta teeſai.

I.....i.

Bernawa. 20tâ Auguſtâ ſ. g. pehz puſſe-deenâſ nodegga Uhlâſ muſiſchâ muhra rihja. Kahdaſ ſaldatſ, kaſ tanniſ darbu atraddiſ, bij ar deggoſchu piſhpi uſ ſalmu laudſeſ apgulleeſ, bij eemidſiſ un ſalmi no uggunſ ſagrahbtſi tappuſchi. Wiſſ, kaſ tanniſ ehkâ bij: labbiba, kulkama- un wehtſchanaſ-maſchine, leelſ ſalmu krahjumſ, irr pagallam, ta ka no rihjaſ til muhri ween atlikkuſchi. Uhlâſ kungſ gribbeja pehz ſchahſ nelaimſeſ tuhdat rihju no jauna uſbuhweht, bet trubka ſtrahd-neeku. Tê eepreezinaja winnu Uhlâſ ſaimneeki neddeku pehz uggunſ-grehta zur to luhgſchanu, lai lihdiſ buhweſchanai no katra ſaimneeka iſdeenâſ weenu kalpu nemmoht, un kad taſ par ſcho leela-kaja darba-laika jo labbu lohni ſohlja, tad ſaim-neeki iſleiza tahkaſ, ka winnu luhgſchana eſſoht, lai no labba prahta dohteem ſtrahdneekem lohneſ ne maſſajoht. Muſiſchneekſ ſazzija ſirdi kuſtinahſt, ka ſchi ſlahde winnam par winninu pahrewehrtu-ſeeſ; jo tam nu taſ eſſoht, ſo par naudu ne warr dabbuht, prohti: winna ſemneeku miſleſti-ba. Wiſſch luhdſa, lai tee ſcho azzumirkli nekad ne aiſmirſt.

Wilnâ bij ſchahdaſ behdigſ notifikumſ. Kad Grawi Zahniſ un Benediktuſ Tiſchkewiſch no jakſi atpakkaſ braukdami, ar iſchetreem ſirgeem pahz augſtu lohka tiltu brauza, kaſ pahz Zolotſch uppi, tad tappa kahdi dehti waſſam un tuhdat pehz tam ſagahſohſ wiſſ tiltſ. Brauzeſi nogahſahſ leiâ; Grawſ Tiſchkewiſch-Birzonêkiſ bij tuhdat pagal-lam, kamehr wehl Grawſ Benediktuſ lohti pee gal-

was un lahjahm tappa eewainohts. Ir kutscheeris un sullainis tappa grubti eewainoti. No 4 sirgeem palikka diwi gulloht un 2 neganti sadraggatus wehl warreja glahbt. — Id.

Ahnas walsti plohsjahs Zuhli mehnesi negantigi leela auka, kas gan us juhru ta us semmi leelu flahdi padarrija. Effoht pawissam lihds 40 tuhft. zilweki zaur to breefmigu auku pohsta gahjuschi.

Sprantschu semmes dallä, ko Elsaßs sau, irr schogadd kahda birgermeisters dahrsä weens pats wihna kohls 464 kellarus neffis. — Woi redsi, kahds augligs gads. C. C. S.

Dseedoschas pelles.

Kas nu! — tu eesaulfees, lassitajs mihtais, scho wirsraustu ceraudsijs. — ko sche Awischu raksti mums ne sahls jauna stahstih, — ka pelles arri dseedoht. Kas to gan dsirdejis; ne Pampurur Mikkel, kas jaw 80 gaddus flaita, to wehl naw stahstijis. Buhs til neeki gan! — Un tak es falku, mihtais brahl, naw wis-melli un neeki. Wahzu Awises dauds no pellitehm, kas dseed, stahsta, un es pats wihru runnaju, kas dsirdejis te pat Seepaja kahda lunga nammä, tahdas pellites jauki dseedam.

Klausees, ko kahds Wahzu Awises nefenn ta stahsta: Kahds kungs rihta un wakkara dsirdejis swejschu putninu dseedam, bet — wachu dseedataju neredsejis. Zitta rihta atkal dseedatajs jauki jo jauki dseed — un — atkal naw redsams. Kungs eet pee saweem mahju laudim ar teem apjautatees, woi tee to dseedataju arri dsirdejuschi un — winnu pasihstoh. Waudis arri eenahl lunga istaba un meldinu ar patikschanu klausahs, bet dseedataju arri ne pasihst. Teem ta runnajeht istekel no kambaxa stuhra — wisseem par brihnumu — ne wis putnelis, bet smukka pellete. Schi itt drohschi attek klauftajeem labbi klahnt un sahlt atkal par jaunu dseedahnt. Ta tad nu pellete no weena kambaxa fakta us ohtru tezzeja un dseedaja un — dseedaja, ka lihgtin lihga peezi arri lihds desmits minutehm notuki un meldina effoht mihtiga un flaidra, ka itt jaw tihloht klausitees. Arri balfi ta prohtoh islohziht, ka leelakais dseedataju putnis.

Beidsoht raudsijschi pelleti lammatas eekrahpt. Effoht arri bijuse gahjeja, tak — no ta laika wairs naw un naw dseedajusi. Deesinn kamdeht dseedoschanu pamettusi, kam ne.

Zuhgtu zeen. Puschu mahzitaju jeb zittu kahdu dabbas isgudrotaju mums par tahm dseedoschahm pellem wairak ko pastahstih. 1) Woi wezzos laikos arri tahdas dseedataju pelles dsirdetas? 2) woi tahs muhsu pellem radda jeb ne, un 3) fur winnu dsimtene. C. F. S.

Tahdas pelles dsirdetas un redsetas 1845 gaddä Kuldiga, kahda Kreemu sfoblas-lunga nammä un tai wachu ruddent es pats lihds ar wissu sawu nammu tahs esmu dsirdejis un redsejis Lippaikos. Pelles kahdas 4 woi 5 wakkars dseedaja kahdas diwi istabas; wile itt smukka gaxu meldija, meldiju wissadi grohssta til ne us lagdidgallas mohdi ar itt smalzinu mihtigu balfi. Abildeja zitta pelle ohtra istaba dseedadama, bet meldija bij druzin zittada. Pelles bij drohschas, — isnahfuschas no allas sehdeja ta, ka flaidri warreja redseht un til tad celihde allä, kad itt tuwu peenahzam klahnt ar swezzi. Kad yirmo reisi dabbujam dsirdeht, tad saweem peederrigeem un ir 2 swejscheem, kas pee mums bija, lassijam grabmatu preeschä ar flannu balfi, arri runnajam par to, ko lassijuschi, un pellete pa tam drohschi jaw bij dseedajuse labbu laiku, yirms mehse to ihsti manijuschi, jo bijam dohmajuschchi, ka kahds ohtra istaba swilpo. Nolikam lammatu, (allus-glahnt ar spekki, kas us ihpajchi ta isgreeka skalina usdurts, un ta nolikts, ka pelle warr celihst un ka glahse usriht pellei wirsa, ta ka pee spekka rausta) un nezit itgi pelle bij glahse sakerta. Nu flaidri pelli warrejam pee swezses redseht. Iskattijahs ta ka lauku-pelles, gaischi bruhna ar tumschaku strihpi mugguras wirsa. Pellete ir appalsch glahses sahze druzin dseedahnt no sehdufees. Iskaiduschchi no glahses aiskrehja un atkal druzin padseedaja. Dseedaja wehl kahds wakkars, tad aplussa pawissam. Bet pehz usgahjam, ka nammä par dauds pekku un wissadu flahdi padarrijuschas un sa-ehduschas drehbes, kas pee seenas bij wakkartas. — Isga hjuscha gaddä ruddent mehse sawä nammä Zelgawä atkal wissi itt flaidri dsirdejam pelli tapat dseedajohnt kahda wakkara sawä qukama istaba pee leela zauruma, kas appalsch krahse, ko pohdneeks tairijis flamma deht; bet pelle ne isnahze ahra un tadeht ne dabbujam to redseht. Atkal no peltehm ne warrejam glabbrees un ar givri tahs bij jadelde, jo padarrija wissadu flahdi un sa-ehda drehbes 2c. 2c. 2c.

Kursch irr Rehnisch?

Sprantschu Rehnina Indrika IV. laika jahja fahds semneeks wajadfibas deht us Parisi un zella fatikka wirsneeku, kas jauki iskatijahs un branga mundeerinã bij isgehrbtã. Tas fahla ar lauzineeku runnaht, to prassidams, kurp winsch tik ahtri jahjoht. Semneeks atbildeja, winnam effoht nohtiga darrischana Parisi un winsch arri gribboht reis sawu Rehnianu un Krohnamantineeku redseht; jo no Rehnina effoht tik dauds labba dsirdejis un la tas ar ifkatru zilweku laipnigi isrunnajokees. Wirsneeks teiza, ka gribboht winnam pee tam palihdseht. Semneeks prassija: „Ka tad es starp tik dauds kungeem, kas apkahrt Rehnina, winnu warreschu peshit?“ Wirsneeks atbildeja: „Kam zepure us galwas buhs, tas irr Rehnisch; jo wissi zitti ar plikka galwu stahwehs.“ Kad tee Parisi eejahja, tad wissi zilweki norahwa sawas zepures un no wisseem lohgeem eedfihwotaji klannijahs. Te semneeks sawu sirgu apturrejis prassija wirsneeku: „Kursch no mums nu irr Rehnisch, jo mums diweem ween tik zepures galwã?“ Wirsneeks tam nu atbildeja: „Es esmu Rehnisch. Jedarri papreesch, kas tewim jadarra un tad nahz us mannu pilli, tur tewim likschu maltiti doht un tewim rahdischu sawu dehtu, to Krohnamantineeku. J.....i.

Smeefti.

Zauna Rehscha eestahja pee kungeem deenestã. Zeenmahte pawehl wistas pautus (ohlas) mihsfti (prohti pufswirruschus) nowahriht. Rehscha eet un darra. Behz labba laika zeenmahte to jauta, woi pauti ne buhs gattawi. „Ta ne, zeeniga mahte, wehl irr ittin zeeti — jawahra; wehl buhs ilgi lihds mihsfti paliks!“ atbildejusi. G. F. S.

Usaudsis wihrs gribbeja ffolhneeku peesohboht un tam prassija: „Teiz mannim sehn, kad 4 tekti 360 mahzinas well, zil well tad seels wehrsis?“ „Uksahpjat us wahgu (swarreem), tad tuhliht jums warreschu atbildeht,“ atteiza sehs pawihpnedams un wihrelis aishlida kluffi ka siws. G. F. S.

Sluddinaschana.

Preesch bruhwereem!

No 1861ma un 1862tra gadda Wahzsemmes labbateem appineem no wissadahn sortechm warr dabbuht par mihslehtako tirgu Zelgawã. leelajã eelã, pee bruhwera

S. A. Simonowiz.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgã tai 20. Oktoberi un Leepajã tai 20. Oktoberi 1862 gaddã.

M a f f a j a p a r:	Rihgã.		Leepajã.		M a f f a j a p a r:	Rihgã.		Leepajã.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 pnhru) rudsu 220 lihds	2	30	2	15	1/2 puddu (20 mahrz.) dseljes . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweeschu 350 —	3	75	3	20	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	30	1	50
1/3 " (1 ") meeschu 160 —	1	70	1	80	1/2 " (20 ") schah. zuhfu gall.	—	—	—	50
1/3 " (1 ") ausu . 100 —	1	10	1	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	70	2	—
1/3 " (1 ") sirnu . 220 —	2	50	2	50	1/2 " (20 ") bralka linnu	1	50	1	20
1/3 " (1 ") rupju rudsu mist.	2	25	2	—	1 muzzu linnu fehllu . . . 10 lihds	16	—	10	—
1/3 " (1 ") bishdelet. . .	3	—	3	—	1 " filku 10 —	10	50	9	—
1/3 " (1 ") " fweeschu mil.	4	—	4	—	10 puddu farkanas fahls . . .	6	25	—	80
1/3 " (1 ") meeschu putr.	2	60	2	90	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	75	—	80
10 puddu (1 birfawu) feena . 4 —	4	—	3	—	10 " " fmalkas " . . .	5	75	—	80
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 420 —	4	50	3	80					

Rihgã atnahlfuschi 1689 fuggi un aishgahjufchi 1546 fuggi; Leepajã atnahlfuschi 203 fuggi, aishgahjufchi 199 fuggi.

Von der Censur genehmigt. Mitau, den 23. October 1862. Nr. 176.

Peelikkums

pee Latweefchu Awifchu Nr. 43.

Kurfemmes Gubernatera kungs wiffahm pilskunga- un aprinka teefahm un pilfata-magistrateem isdohd scho fluddinaschanu.

Nahdidams us Keisera Wiffaugstaku grahmatu no 1mas Septembara deenas 1862 par scho nekrufchu-dohfchanu, kurrâ no 15ta Janwara lihds 15tam Webruarim 1863 jadohd 5 nekrufchi no 1000 wihrifchu rewifiones-dwehfelem, un kas Kurfemmes Gubernements Awifês lihds ar to Senachts-Ukafi no 5tas Septembara deenas 1862 Nr. 40865 isfluddinata tappufe, — eê, Kurfemmes Gubernaters, fchihm teefahm dohdu schohs appafschâ laffamus preefchraftus, pehz kurreem ta nekrufchu-lohfefchana ja-isdarra.

1) Tee Wiffaugstaki likkumi no 18tas Aprila deenas 1861, — kâ Widfemmê, Jggounufemmê un Kurfemmê nekrufchi jadohd, — irr kahdâs leetâs pahrtaisiti tappufchi zaur Keisera Wiffaugstaku grahmatu no 1mas Septembara deenas 1862 par fchigadda nekrufchu-dohfchanu un tadeht tannis likkumôs no 18ta Aprila 1861 tiklai tee preefchrafti (punkti) paleel jawâ spehlâ, kas taggad zaur scho Keisera Wiffaugstaku grahmatu no 1ma Septembara 1862 naw pahrtaisiti tappufchi. Itt ihpafchi tahs wezzuma-klassês (gaddu-fchirras), kas tannis nekrufchu likkumôs no 18ta Aprila 1861 irr preefchraftitas, — zaur scho Wiffaugstakas grahmatas no 1ma Septembara 1862 6ta punkta, irr pahrtaisitas tappufchas kâ:

- a) pee 1mas fchirras peederr tee, kas 21 gaddu wezzi jaw irr palikkufchi un wehl naw 25 gaddus wezzi;
- b) pee 2tras fchirras peederr tee, kas 25 lihds 30 gaddus wezzi;
- c) pee 3fchas fchirras peederr tee, kas apprezzeti wihri, pahri par 25 gaddeem, bet wehl naw pahri par 30 gaddeem un kurreem irr wairak nekâ 2 behrni;

jo ta Wiffaugstaka grahmatâ par nekrufchu-dohfchanu no 1ma Septembara 1862 nebuht ne wehle no-dohht par nekrufcheem tahdus, kas jaw pahrafi par 30 gaddeem — bes ween tahdus, kas Wiffaugstakâ grahmatâ 6ta punkta peeminneti.

2) Wiffaugstakas grahmatas par nekrufchu-nodohfchanu 14tais un 15tais punktis, fur fpreestis par Walfis femneefceem un par tahm fcheem derrigahm wezzuma-klassfchm (gaddu-fchirrahm) 2c. 2c. 2c. nebuht ne derr preefch Kurfemmes Gubernements un Kurfemmê naw jadarra pehz fcha 14ta un 15ta punkta.

3) 18ta Aprila 1861 preefchraftu 40tais punktis, par to: ka ja-atlaisch no faldatu-deenesta tahdi nekrufchi, kas nodohhti tappufchi par tahdeem, kas ne bij nahkufchi lohfeht, — irr pahrtaisihts toppis tanni 8ta punkta tahs Wiffaugstakas grahmatas no 1ma Septembara 1862.

4) Pilfata un lauky draudfchm buhs pee laifa un pilnigi wiffu to isdarriht, fo tee preefchrafti no 18ta Aprila 1861 pawehl par usajinaschanas-ruffeem un par wiffu, kas pee teem peederr, un pee-derrigahm teefahm buhs par to raudfcht un finnahht, ka to riffigi isdarra.

5) Tapat tê tohp peefohdinahts un fipri pawehlehts, ka pilnigi un pareifi buhs isdarriht wiffu, kas preefchraftihts par lohfefchanu, kâ jadarra, kad jaw irr lohfes iswillkufchi un kâ passês dohdamas tahdeem draudfch-lohzeffeem, kas peederr pee nekrufchu-lohfefchanas, — un arri tohp rahdihts us Wiffaugstakas grahmatas 11tu punktu, kas preefchraftus isdohd par to atlihdinaschanas-naudu.

Beidsöht es, Kursemmes Gubernaters, wehl peeleeku scho sinnu, ka es — wehrä lifdams Wifs-
augstakas grahmatas preekschraktus par aprinka-nekrushchu-nodohschanas Kummissionehm un peeminne-
dams zil to aprinka-Rentes-lambaru irr Kursemmes Gubernementi, — augsti zeenitam Generalguber-
natera lungam to esmu preekschä lizzis, ka neween Jelgawä Gubernements nekrushchu-nodohschanas
Kummissionei, bet arri 3 aprinka-nekrushchu-nodohschanas Kummissionehm waijaga buht, prohti arri
Jehkabstattè, Kuldigä un Leepajä un ka, tà ka zeen. Generalgubernatera lungs to buhs wehlejis
un apstiprinajis, Rambahara-teefa tuhdat isrehkinahs un nospreedihs, kahdi pilfati un kahdas muishas
japebdalla pee iflatras no schihm nekrushchu-nodohschanas Kummissionehm.

Jelgawas pilli, tanni 12tä Otktoberi 1862.

(Nr. 9050.)

Zivil-Gubernaters J. v. Brewern.

Kanzlera Direktors E. v. Rummel.

Par latwisku rakstischanu.

R. S—n Mahj. weef. Nr. 39. ruhpedamees
par Latweeschu rakstu un wallodas weenadibu un
glihtumu atkal fawas dohmas plazzi zehlis par
schahdu tahdu neweenadibu un padohmu melle no
zitteem, lai i runnataji, i rakstijaji ihsto zektu war-
retu useet. Ar mihtu prahtu atkal atbildi dohshu
zil sinnadams un spehdams, jo Latweeschu wallo-
du kohyt man leelais preeks.*)

1) Zits raksta **woi**, zits **wai**. Lai runna ka
runnadami, jo runnaschana arween irr bijusi un
buhš raiba ne ka raksti, un lai til raugam, ka buh-
tu jaraksta. Tas wezzu wezzais wahrdisch irr
wai (skannedams gandrihs ka **waj**, daschureis ka
wa) un tas pats zittä gabbalä, jo wairahl Kur-
semmes augschgallä grohsidamees palizzis par **woi**
un par **wui**, ittin täpat, ka zitti fauz maltawu
par maltawu, deewabijigu par deewubijigi. Ta-
deht lai raksta negrohsitu skaidru wahrdu: wai.
Nu zitti fakka, ka tad ischkirs scho wahrdinu no
ta ohtra, kas pehz redses ittin tahds pats, fur zil-
wehks waidebams waid: **wai** mannu deeninu!
Rakstis rahdahs weenadi, muttè itt nebuht nau
weenadi. Waidohht mehš to **wai** iswellkam garri
un jautajohht mehš to **wai** struppaki no muttes is-
laischam ahra. Ihsteni fawas rakstu sihmes wai-
jadsetu. Us ilgeem laikeem bes tam ne pahrtiksim.

*) R. S—n M. w. Nr. 39. fakka pehz mannas atbildes us
winna waijaschanahm: „nu mehš ihsti sinnam, ka fajauza,
ebda un t. vr. irr vareisi un fajauze, ebde un t. vr. irr
aplau un nepareisi runnahs un rakstibis.“ Ruhgtu, lai leel
wehrä, ka es nebuhschu teizis, ka tas „aplau.“ Rakstis
gan pats rakstischi „ebda“ ne „ebde“, un irr teescham a
sche tas ihstais wahrda-gals, bet tomeht abtri runnajohht tas
a muttè til nobillis, ka gan daschu reis aushm warretu
skanneht ka e.

Bet tahdas jaunās sihmes nedrihst zelt tauschu
grahmatās, bet ja-eesahl skoblu grahmatās, lai
tee ihstee grahmatneeki papreeksch eerohn un isproh-
we, wai buhs labbi, wai nebuhs. Us wissu wihsi
mehš **waj** rakstidami no tahs nebuhschanas wehl
ne isbehgšim.

2) Zits raksta **nau**, zits **naw**. Teescham tas
zelms irr na-wa jeb ihsteni newaid, tad tas w-tai
weetä derr gan.*) Bet tatschu paschä gallä to w
ne ar mutti, ne ar aushm newarr fakert. Es
schkeetu, ka ne **nau** ne **naw** azzim israhda, ka
aushm skann, tädeht wehletohs tam a sawu shi-
miti ussitt, ja smalki gribb ischkirt to diwejadu
au, ka katra Latweeschu mutte to sinn ischkirt p.
vr. tais wahrds: aukle (kas behrnus aukle) un
aukla (ar to pastalas peeseen), jeb tais wahrds
faukalt un faukt.

3) Ka man nepatihl un nepeeteek ne **woi**, ne
waj, ne **nau**, ne **naw**, tà arri ne **jau**, ne
jaw, bet pats fewim rakstu **wai**, **nau**, **jau**;
un schi rakstischana israhda to widdu starp wai un
waj, nau un naw, jau un jaw. Smalkaku mah-
zibu par schihm leetahm atraddihs manna wallodas
grahmatä.

4) Zits raksta **deesgan**, zits **deewsgan**.
Us wissu wihsi të irr diwi wahrdi salikti: Deews
un gan(a); tad to arri rakstohht waijadsehš israh-
diht un nedrihstehš deesgan wilkt, täpat, ka arri
newellkam resgallis, bet resgallis, lai skann
resgallis aushs.

5) Zits raksta **wifs**, **wirs**, **wairs**, zits
atkal **wiff** (jeb arri **wis**), **wirf**, **wairf**. Mah-

*) Tad nu **nawa** nau „wagarrinabts“ **naw**, bet **naw** jeb
nau irr pa-ihstinabts **nawa**.

dahs pirmejeem taisniba, ja negribbetu rakstih
wiff' (= wiffai), **wirf'** (= wirfä), jo **wifs** no
wiffai un **wirs** no **wirfä** zehlees.

6) To galla-silbi pee teem wahrdeem tappufe,
nahkufe, gahjufe u. t. w. zits raksta ar **e**, zits ar
i: tappufi, nahkufi, gahjufi. — Warr abbejadi.
Schodeen sche tas e un i gandrihs buhs weenä
wehrtē. Bet jastinn, ka wezztehwi sche to **i** zeeni-
jusch, un til tee tehwi behrni fahkusch to **e** us-
nemt. To mahzamees no Leischu wallodas, kas
gan tam taisnam Latweetim pee runnaschanas un
rakstifchanas neneka nepalihdsehs, bet tam wallo-
das ismekletajam brihnum dauds israhda to wezzu
wezzo Latweeschu wallodas dabbu. Leischu wallo-
da Latweeschu wallodai neween mahsa, bet teescham
wezzaka mahsa, kas jauno tā fakkohht mahtes weeta
isaudsinajufe, jeb lai zittu lihdsibu faku, abbi
wallodas lihdsinajahs afmineem, kas no tahs pa-
schas surtes, bet schis irr dauds walfihts un dau-
shts, tad glums un appatsch palizzis, ohtes fem-
mes flehpi gullejis un tadeht kà Deewa raddihts,
kantainsch, greppainsch, ass un weetahm spihdigs,
ka jo labbi winna dabbu warr tuhliht pasibt. Tad
nu pee schi afmina warr redieht tahs appatahs oh-
las, wezzu wezzo un pirmo buhschanu. Tapat Lat-
weeschu walloda wairahl walfiita un tā fakkohht
wahrda gallōs nodillufe, ne kà Leischu walloda,
tad schi mums warr wiffadu mahzibu doht par
Latweeschu tautas wezztehweem, kà tee runnajusch.

7) Zits raksta **biffsahles**, zits **biffahles** jeb
bifahles. Teescham pirmejam taisniba, jo tahs
irraid biffes sahles. Bet ja mihfais R. S—n par
Latweeschu wallodas skaidribu ruhpedamees „pul-
weri“ grihb atmet, ka tas no Wahzu wallodas irr
tappinahts, tad arri biffsahles nedrihstehs bruh-
leht, jo biffe (= Büchse) arri no Wahzeeschem
tappinata.

8) Wa pilsehtu fenn deenahm stribdinsch, jo
zits ar wezzo Stenderu, falka, ka effohht **pilsahts**,
zits atkal ka effohht **pilsahhta** jeb **pilsiehta**. Tee-
scham wahrds faliktis: pils un ap pilli sehta
(= schohgus, jeb ihsti gan walnis wai muhris),
un tai sehta patte pils un wezzōs laifōs zittas
zilweku mahjas. Es til warru apleezinabt, ka
Auzeneeki, kam ittin skaidra walloda, falka: **pil-
sahts**. —

9) **Deewamschehl** rakstōs buhs labbaki nekā
Deemischehl, lai gan scho ihfaku isteilschanu ar au-
fihm daschu reisi esmu fadsirdejis.

10) **Alif, bes, is, us** gruntigi jaraksta ar **f**,
ne ar **s** (= **f**): ais, u. t. pr., kà jau aufis skaidri
parahda. Un tiffai kahdahm reisahm warr fadsir-
deht **bes** un **is**, par pr. „bes algas, isehdis“.
Jo, kad „aistift, uslahyt“ aufis skann, kà „ais-
tift, uslahyt“, tad ta irr ta kaimina (t, f) waina,
kas muttē, bet ne rakstōs to **f** par **s** pahrwehersch.

11) Zits falka „**fiwis**, **fiwes**,“ zits „**fiwes**.“
Tehwu tehwi fazzijusch **fiwis**, ne **fiwis**, dubbens,
ne dibbens, duwi jeb dui, ne dimi, buju, ne biju.
Tapat wehl warr dsirdeht Kursemmes augschgallā
un pee Tahmeneechem. Taggadiht rakstōs gan buhs
japaleef pee „**fiwihm**, pee dibbena, pee diweem“
u. t. pr., jo tā runna no Nihzes lihds Balmeeri.
Tas wahrda gals wezztehweem irr bijis „**fiwis**“ itt
kà fakkam „**firdis**,“ bet gan Tahmeneeki ar Lihbee-
scheem fajaukdamees scho tahdu lohzijschanu atstah-
jusch un peemirsusch un grohsa „**fiwe**“ jeb „**fiwe**,“
tapat kà „**firde**, gohwe, frubte“ pehz „**mehle**, **sahle**,
fiweze“. Rakstōs gan wehl waijadsehs tohs wez-
jalohs wahrdu gallus zeenih: „**fiwis**, **gohwis**,
frubtis“, ka schee nau wifs wehl no fuschu mut-
tes issuddusch.

12) „**Zitts**“ tilpat nelabbi rakstih, kà
„**labbs**.“ Jaraksta „**zits**,“ kà „**labs**.“

Schōhs sawus padohmus Latweeschu rakstu
mihkotajeem, zil sinnadams, isteizis, fweizinaju
ar leelu preeku wiffus tohs, kas pa scho zellu man
fatikkusch un kas fahkusch gruntigi jele pahrdoh-
mabt sawu wallodu un sawus rakstus schinnis lai-
fōs, kur rakstitaji un grahmatu zehleji Latweeschem
tahdōs barrōs gaddijuschees. kà fehnes weenä fildā
faules deenā tichuppu tichuppahm dihgst un plaukst,
schinnis laifōs, kur schee tahdi grahmatu un arri
Awischu rakstitaji fauzami karstas putas strebbeji
un karstas putas deweji, neapdohma ne, zil schi-
dra ta putrina, ne, zil zaus tas trauzinsch, t. i.
lai bes lihdsibas runnaju: neapdohma, ne, zil ne-
labba un skahdiga lassitajeem winnu mahziba, ne,
zil nekaidra winnu walloda. Warram zerreht, ka
tee, kas sawus wahrdu gollus un sawas rakstu-
simes apdohmigi wehl, tee arri apdohmigi ruhpe-
sees gudrus un taisnus un deewabijigus wahrdu
farakstih. Rebuhs aplamiba ne eelsch wallodas,

ne eefsch padohmeem. Tãpehz fweizijnaju wiffus apdohmigus Latweefchu rakstu lohpejus un kã draugs rohku teem pasneedsu. Lai wiini fawã publinã neapnihftt un nepeekubft un lai zaur wiinu galwinahm un spalwinahm jauki un derriqi Latweefchu raksti wairojahs. **A. Bielenstein.**

Sluddinaschanas.

Utsaukdamers us mannu sluddinaschanu, kas 35tã Ari. un t. j. pr. schimis Awisës, par Nerretas muifchu un nobmas meetahm, es schë sinamnu darru, ka **Leel-Salwes muifcha ween ne tays isfohlita**, bet wiffas zittas arrentes un nobmas, kã jaw iesluddinabts, tanni **15tã Janwari 1863** tays isfohlitas.

Jelgawã, 13tã Oktobri 1862.

Oberhofgerichts Adwokats **Vorkampff-Lanc.**

Kursemmes Kredita-beedriba

të iesluddina, ka schihs Kredita-beedribas fa-eeschanas weeta un tahs istabas, kur wiffa nauda pee winnas tohy eemakfata jeb no winnas ismakfata, taggad ir tai nammã, kas lihds schim peederrehts **Grahwan Pahlenam**, teescham pretim **Gimnasiumam** un kas taggad peeder Kursemmes Kredita-beedribai. 1

Jelgawã, 28tã Septemperi 1862.

Direktionrãhts **Baron Medem.**

Sikretehrs **C. Neumann.**

Es faweem ustizigeem draungeem un pasihstameem, kas juhs mannim prezzi effeet ustizzejuschi, eefsch teem dauts gaddem, fanehr Rihgã esmu dshwojis, tikpat aughtas kã semmas fãrtas laudim un fupfscheem itin fãstnigi patejzohs par teem kapeikeem, ko mannim atmettuschi. Kad nu taggad wezzuma un flimmbas deht no daktereem mannim aiseleegts ar tahdahm andeles buhichanahm fewi wehl publetees, tad nu es to sinamnu darru un luhdsu: ja lahdam ar mannim wehl lahda runnaschana jeb darrischana, jeb kas mannim ko parradã buhtu, tad to wisswehlasi lihds 1mo Merzi 1863 ar mannim isdarriht, jo wehlakt wãirs ne tiks peenemts. Es taggad dshwoju **Krohna Spriggaulu-muischas** (Wilhelminenhof) Rohdsu mahjã, Dohbeles aprinkl. **Hans Greewing.** 1

Tahs gruntis **Karlruhe** un **Augustenhof**, kas peeder Wachsmuhla lungam un **Kandawas** pilfatinã stãhw ar teem nummereem **3. 4. un 5.**, — ar wisseem peederrigeem gabbaleem; **13tã Nowemberi schinni gaddã** uhtruyë tays wahrdohtas pee Tufkuma s **Witwipilskunga-teefas**, un pee schihs teefas arri stãidrakas sinas par to warr dabubht, kã tahs irr isdohdamas. 2

No **Emburgas** Krohna pagasta-teefas tohy tahs pagasta-teefas un muifchas-polizijas, appalsch furras rohbeschas scheitan peerakstiti pagasta lohzeeki usturabs, — lubati, wiinneem peefohdinabt, ka wiinneem eefsch ihfa laika fawus **galwas-labbibas parradus** buhs atlihdsinabt, un wiinnus bes usrahdiichanahm, ka wiffas nodohschanas ispiditas, ne buhs peeturreht. 2 **Emburgas** Krohna pag. teefã, 5tã Oktobri 1862. (Nr. 1477.) **Preefschefdetajs Dalus.** (C. W.) **Teefas-skrifw. C. Brunowski.**

Jaunas grahmatas.

Nupat pee **J. W. Steffenhagen** un dehla Jelgawã gattawa tappuse un dabujama

Wezza un jauna

Raika-grahmata

us to gaddu **1863** pehz **Jesus** peedfimschanas.

Ar bildehm puschkota.

Makfa eeseeta 15 kap. f., ne-eeseeta 10 kap. f.

Pee Mahjas weefa drikketaja **Ernst Plates** patlabban palikka gattawa un turpat, kã arri wiffas grahmatu bohds dabujama

Widsemmes wezza un jauna

Laika-grahmata

us **1863** scho gaddu, kam 365 deenas.

Ar dauts bildehm puschkota.

Schi laika-grahmata tahda patte raiba, kã schinni 1862trã gaddã, ar wiffu, kas pee kalenderã wajadfigs. Peelkkunã useesi wajadfigu sinu brauzejeem pa to Rihgas un Diuburgas dshwojettu, — un tad schohs schstus: 1) Labba atbilde. 2) Wifsweeglata nahwe. 3) Tehwufemme labbaka (ar 5 bildehm). 4) Kanaãna femme (ar 5 bildehm). 5) Kã sagkus ferr. 6) Prãhtigs kapnotajs. 7) Gohdiga atbilde. 8) Rekrubts. 9) Gudrs wibrs. 10) Pazetigis wibrs. 11) Labbi wahrdi, tãnni darbi. 12) Muskiba. 13) Franz Ignaz Karoffki. 14) Generala lungs Suworow. 15) Katram laifam fawi preeki (dseezma ar nohtehm). 16) Sinna pahr latwiffahm grahmatahm. — Schi laika-grahmata tapat pee drikketaja pascha, kã arri zittas grahmatu-bohds eeseeta dabujama par 10 kap. fudr., ne-eeseeta 7½ kap. fudr. Simts ne-eeseetas makfa 6 rubl. f. 3